

Gezamenlijk initiatief van aoc, roc en hogeschool:

Brede opleiding Bouw en Ruimtelijk Groen

Het Wellantcollege start samen met ROC Zadkine en Hogeschool Rotterdam de opleiding Bouw en Ruimtelijk Groen. Deze opleiding springt niet alleen in het oog door de samenwerking van een hogeschool met mbo-instellingen. Bouw en Ruimtelijk Groen omvat twee vakgebieden en daarnaast implementeren de initiatiefnemers het vraaggestuurd leren.

De bouw van een wagenschuur en spuitplaats voor de Stichting Ruitersport in Schiedam verschijnt volgend schooljaar in het gezamenlijke curriculum van de nieuwe opleiding Bouw en Ruimtelijk Groen van ROC Zadkine, het Wellantcollege en Hogeschool Rotterdam. De bouwopdracht van de Schiedamse ruiters kan deel uitmaken van een reeks prestaties die leerlingen tijdens hun opleiding zelfstandig mogelijk of in groepen verrichten. Deze bestaan uit mbo-leerlingen van allerlei niveaus en hbo-studenten. Begeleid door een coach kiezen de leerlingen volgens de principes van het vraaggestuurd leren zelf hun prestaties, tempo en volgorde van de opdrachten. De leerlingen houden hun vorderingen bij in hun portfolio en bespreken deze met hun coach. In het mbo vertalen de coaches de prestaties in deelkwalificaties van de kwalificatiestructuur, in het hbo naar hun tegenhangers in de BaMa-structuur. De som van prestaties en deelkwalificaties leidt uiteindelijk naar een door de leerlingen

zelf gekozen resultaat. Regiodirecteur Piet Van Adrichem van het Wellantcollege beklemtoont dat de opleiding niet noodzakelijkerwijs naar een mbo- of hbo-diploma hoeft te leiden. Bij het vraaggestuurd leren, bij het Wellantcollege omschreven als 'Natuurlijk Leren', bepaalt niet het opleidingsinstituut maar de leerling het curriculum: "De leerling vult zelf zijn opleiding in." Als voorbeeld van iemand die zonder eindexamen de opleiding verlaat, noemt hij de leerling die voor zijn toekomstige functie slechts een beperkt aantal deelkwalificaties nodig heeft. Deze kan de keuze maken de voor een diploma noodzakelijke kwalificaties te laten schieten.

Verbreding

De opleiding richt zich op zowel de vakkennis als de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen en gebruikt daarbij ontwikkel- en leerlijnen. In ontwikkellijnen staat op alle niveaus het beginners- en expertgedrag

omschreven. Samenwerking, communicatieve vaardigheden en de ontwikkeling van leiderschap noemt Van Adrichem als voorbeelden van onderwerpen op ontwikkellijnen. Zo waait de beginner bij de ontwikkellijn leiderschap met alle winden mee, maar kent de expert zijn doel, realiseert dit en stuurt daarbij zijn team aan. De theoretische en praktische vakkennis staat omschreven in leerlijnen. Zo staan beginners bij de bouw van een huis met lege handen terwijl de expert met de juiste materialen werkt en op de juiste manier de goede gereedschappen en machines gebruikt. Daarbij kent hij de materialen, het assortiment en de toegepaste bouw fysica. Bouw en Ruimtelijk Groen begeeft zich op een breed terrein. Van Adrichem toont zich een voorstander van brede opleidingen: "Scholen denken vaak nog te eng. De leervragen van leerlingen stoppen niet bij het domein van een vakgebied. Ze tonen vaak belangstelling voor onderwerpen die buiten het opleidingspakket van aoc's vallen." Zo eisen de bouwactiviteiten voor de Schiedamse ruitervereniging meer dan alleen het eenzijdige vakmanschap van een timmerman, metselaar of hovenier. Samenwerking met andere opleidingen noemt Van Adrichem dan ook onontbeerlijk. Hij denkt dan ook dat aoc's en roc's er verstandig aan doen hun vakdomeinen op te rekken. Als mogelijkheden voor de afdelingen Groen noemt hij combinaties tussen Groen met Bouw, Milieu, Gezondheid en Recreatie. Dat deze combinaties ten koste gaan van vakinhoudelijke aspecten weerspreekt hij. Ten eerste maken de leerlingen hun eigen keuzes en negeren ze voor hen

◀ **Piet van Adrichem (Wellantcollege):**
*“Het bedrijfsleven drukt ons op het hart
 dit niet meer uit handen te geven”*

minder relevante onderwerpen. Daarnaast bestaat er een overlap. Dit toont Van Adrichem aan door de verzorging van een tuin van een verzorgingstehuis als voorbeeld te nemen. Leerlingen inventariseren de wensen van hun klant en presenteren uiteindelijk een voorstel. Dit gehele traject vinden we bij allerlei uiteenlopende deelkwalificaties terug. Boekhouden, begroten, inkopen en een klantvriendelijke opstelling komen bij ieder vakgebied aan bod. Pas bij de uitvoering van de opdracht komen specifieke vaardigheden aan de orde. Daarnaast geven vooral mensen met een hbo-achtergrond de uitvoerende werkzaamheden uit handen. Hij vindt niet dat aoc's door samenwerking met andere instituten hun eigen identiteit en bestaansrecht ondergraven: “Door regionale samenwerking krijgen opleidingen de mogelijkheid een breed opleidingsaanbod te verzorgen. Dit hoeft niet ten koste te gaan van de onafhankelijkheid van aoc's.”

Hobbels

De start van Bouw en Ruimtelijk Groen verloopt niet zonder aanloopproblemen. In eerste instantie nam ook het Albeda College deel aan dit initiatief. Dit roc haakte om onderwijskundige redenen af. Deze opleiding kiest voor praktijkleren en vindt de vraaggestuurde leerweg net iets te ver gaan. Daarnaast veroorzaakten huisvestingsproblemen vorig jaar ook de nodige hoofdbrekens. Door een bezuinigingsronde bij Hogeschool Rotterdam bleek er geen ruimte voorhanden. Dit leidde tot uitstel van de start tot komend schooljaar. Inmiddels bestaat er grote kans dat de hbo-afdeling Groen van INHOLLAND in Delft zich hier bij Bouw en Ruimtelijk Groen aansluit. Er bestaan nog wel enkele hobbels. Zo worstelen de hbo's met de introductie van de BaMa-structuur. Er is nog onduidelijkheid over de hoeveelheid en aard van de deelkwalificaties in het hbo. Daarnaast zijn de hbo's bezig hun onderwijs te dualiseren. Van Adrichem: “Er bestaat over-

eenstemming om bij deze opleiding vraaggestuurd leren toe te passen, maar dit vergt veel tijd.” Weliswaar verwacht hij dat de eerste leerlingen nog niet direct aan het hbo toe zijn, maar enige haast is wel geboden. Het keurslijf van de kwalificatiestructuur noemt hij als een ander knelpunt: “We werken volgens de kwalificatiestructuur. Met onze nieuwe aanpak kost het echter moeite aan alle details te voldoen. De komst van de competentiestructuur met een globaler invulling en meer onderwijskundige ruimte juichen we dan ook toe.”

Van Adrichem richt zich bij de werving op leerlingen uit de regio Rotterdam. Hij verwacht daarbij vijftig aanmeldingen. Hij denkt dat de helft van de aanmelding bestaat uit vmbo- en havo-leerlingen. Het andere gedeelte bestaat uit mbo-leerlingen uit een van de vier leerjaren van de huidige opleidingen Groene Ruimte. Hij vindt deze schatting niet overdreven, omdat de onderwijskundige aanpak bij veel jongeren aanslaat. De onderwijskundige aanpak slaat ook aan bij andere opleidingen. Het Zadkine Collge integreert vraaggestuurd leren inmiddels bij alle opleidingen. Ook het bedrijfsleven toont zich enthousiast. Dit beperkt zich niet tot enkele bevlogen ondernemers, maar om brancheorganisaties uit de hoveniers- en bouwsector. Enkele grote bedrijven in de regio Rotterdam reageerden eveneens geestdriftig. De sectorcommissies toonden tevens hun instemming. Van Adrichem: “Het bedrijfsleven drukte ons op het hart dit niet meer uit handen te geven.” ∞

Gerrit Strijbis